

2. Třicetiletá válka

Jak už jsem říkal, v 17. století nás bude čekat první válečný konflikt, který zasáhne celou Evropu. Však se také po jeho skončení populace na našem kontinentě o pár milionů obyvatel sníží. Měl to na svědomí tvrdý boj, ve kterém se už na rozdíl od války stoleté, o které byla řeč ve středověku, zcela běžně využíval střelný prach, ten dávný čínský vynález. Mám na mysli samozřejmě mimo pušek také děla a určitě si dokážete představit, že právě s jejich použitím se jednalo na bojištích o značně vyšší ztráty na lidských životech. Mimo to se o velký počet mrtvých postarali samozřejmě také již zmíněné hladomory či epidemie, ale o tom už byla řeč.

Proč vlastně došlo k válce, která se stala symbolem barokní doby temna? V některých příručkách byste se dozvěděli, že se jednalo o válku náboženskou (tedy mezi protestanty a katolíky), jenže ono to všechno bylo trochu složitější. Celý konflikt měl spíše ukázat, zda rod Habsburků potvrdí svou majestátnost nad evropským kontinentem. Byla to v podstatě válka Evropy proti této dynastii a připustíme-li fakt, že se Habsburkové schovávali neustále za „žezlo katolické církve“, a státy, ve kterých nevládli, s katolíky zpravidla nic společného mít nechtěly (i když výjimky by se našly), tak to do jisté míry válka katolíků s nekatolíky byla, ale určitě se zde nejednalo o řešení nějaké otázky tolerance.

Všechno to vlastně vypuklo v květnu roku 1618 v Praze, kdy se hrstka českých zástupců (stavů) rozhodla trochu tvrdším způsobem vyjádřit svůj nesouhlas s habsburskou vládou. Představitelé vlády neplnili sliby, například vůbec nedodržovali Rudolfov majestát, který měl zajišťovat toleranci, a tak svištěli z okna Pražského hradu. Jednalo se o Viléma Slavatu, Vladislava Martinice a písaře Filipa Fabricia.

Ne, že by to bylo v našich dějinách poprvé, ale habsburský císař si rozhodně na podobné vyjadřování nesouhlasu zvykat nechtěl. Češi si totiž zanedlouho po defenestraci zvolili i jiného panovníka, jakéhosi Fridricha Falckého (tedy z německé Falce). Císař dal tedy dohromady nějakého toho vojáka a s velkou slávou přitáhl ze své vídeňské rezidence k nám do Čech, aby tu udělal trochu pořádek. A právě proto se v listopadu roku 1620 odehrála ona známá bitva na Bílé hoře, která během dvou hodin neodstranila pouze troufalého Fridricha z pozic českého krále, ale zničila i mnoho dalších povstalců. Na popravišti pak skončilo 27 českých šlechticů, kteří onu českou „rošťárnu“ dali dohromady.

A nyní máme dvě možnosti. Buď můžeme říct, že tím pro nás Čechy de facto šance na nějakou svobodu pod Habsburky skončily a zbytek války pro nás znamená jen útrpné boje na straně, na které jsme ani sami bojovat nechtěli (tedy na habsburské), anebo můžeme říct, že bitvou na Bílé hoře skončila jen první fáze (tzv. Česká válka) dlouhého válečného konfliktu, který nakonec Habsburkové nezvládli.

Ano, je pravda, že po tzv. České válce (1618-1620) přišla válka Falcká (1621-1623) a pak také Dánská válka (1625-1627) a ve všech těchto se dařilo Habsburkům prosazovat svá vítězství.

Jenže poslední dvě fáze – Švédská válka (1630-1635) a Francouzsko-švédská válka (1635-1648) vše vyřešily. Jednoduše se ukázalo, že Habsburkové nejsou ve vojenské strategii bezchybní a celé Evropě vládnout nikdy nebudou. I když Češi si podle Aloise Jiráska užijí svou dlouhou dobu Temna až do té doby, dokud se neobjeví tolerantní a schopnější panovnice Marie Terezie a s ní i doba osvícenství nejen pro nás, ale i pro další části Evropy (popřípadě i jiných světadílů, ale to už bych nespojoval přímo s touto panovnicí), o českých dějinách si povíme více v páté kapitole.

Závěrem bych snad zmínil postavu, na kterou v době Třicetileté války rozhodně zapomenout nemůžeme. Jedná se o velice schopného стратега, a kdyby se dostal opravdu k moci, mohl by být srovnatelný třeba s Napoleonem Bonapartem. Známe ho pod jménem Albrecht z Valdštejna a velel císařským vojskům. Jenže císař se s největší pravděpodobností jeho rostoucí slávy a moci bál, a proto ho nechal trochu zbaběle zabít jeho vlastními vojáky. Opět jsme tu hráli my Češi velkou roli. Vražda byla totiž vykonána v Chebu. Jsme to ale slavný národ...:) Možná právě kvůli této vraždě císař válku nevyhrál...